

A kiadó előszava John Taylor Gatto *Dumbing Us Down: The Hidden Curriculum of Compulsory Schooling* (Elbutításunk: a kötelező oktatás rejtett tanterve) c. könyvéhez

június 17, 2013

A társadalomfilozófus Hannah Arendt írta egyszer: „Az önkényuralmi nevelés célja sosem az volt, hogy meggyőződéseket adjon át, hanem az, hogy megakadályozza azt a képességet, hogy valaki meggyőződéseket tudjon kialakítani.” (Hanna Arendt, *Totalitarianism*. New York: Harcourt Brace Jovanovich, 1968. 168. o.)

Ha valaki megkérdezné nemzetünk vezető oktatási szakembereit, hogy mi az oktatási rendszer célja, valószínűleg annyi féle válasz érkezne, ahány embernek a kérdést feltettük. De az is valószínű, hogy az a képesség, hogy valaki az iskolában oktatott anyagtól eltérő önálló képességeket, és meggyőződéseket tudjon kialakítani a saját tapasztalataira alapozva, hogy valaki kritikailag tudjon gondolkozni, nem lenne a listákon előkelő helyen. Az a gondolat, hogy a nevelés céljának nem sok köze van ahhoz, ami az osztályteremben folyik, a politikailag elkötelezett oktató számára eretnek nézet volna.

Könnyű észrevenni mai kultúránkban azt, hogy a kritikus gondolkodás fenyegetést jelent. Mint szülők, a legjobbat szeretnénk gyerekeinknek. Mégis saját cselekedetinkkel és életstílusunkkal olyan követelményeket helyezünk az oktatási

rendszer vállára, hogy nagyon gyakran a „legjobb” átalakul a „legtöbbé”. Ez csúsztatás a minőségről a mennyiségre, és abban a kérdésben, hogy mi szolgálja az emberi lények fejlődését a maga teljességében, nem állna ki egy közelebbi alapos vizsgálatot. Holott éppen ez történik a fél-monopolhelyzetben lévő állami iskolarendszerben, amely rengeteg anyagi forrást von magához.

Nem kéne magunkat megkérdezni, hogy milyen következményekkel jár az, ha a világban, amelynek készletei egyre inkább fogyóban vannak, gyerekeinket azt tanítjuk, hogy minél többet kell kapniuk? Mit tanít gyerekeinknek az, amikor látják, hogy milyen brutális harc folyik a forrásokért, a tanári fizetésekkel kapcsolatban, az iskoláknak járó felszerelések és egyéb dolgok kapcsán? Még inkább elhibázottnak tűnik annak az üzenete, amikor gyerekeink látják, hogy az esztelen konkurenciaharcban közülük sokan, saját hibájukon kívül lesznek vesztesek. Mi az ára annak, hogy a gyerekeink ma ezt látják, és ebből alakítják ki meggyőződéseiket? (Talán már ma is fizetünk ezért, az erőszak különféle formáival, a drogoktól való függőséggel, a tinédzser-terhességekkel, és más társadalmi bajokkal, amelyek a mai fiatalokat veszélyeztetik.)

John Taylor Gatto, szokatlan, és csak nehezen visszautasítható gondolatai arra kényszerítenek minket, hogy az ő és tanulóinak tapasztalatainak fényében gondoljuk át újra bizonyos hitt feltételezéseinket. Még akkor is, ha csak nagyon kevés kész és optimista megoldást kapunk tőle iskoláink problémáira nézve. Huszonhat évnyi tanári munkájával rámutat arra, hogy minőségi megoldásokat kellene nyújtanunk a szegényeknek és a hátrányos helyzetűeknek, akiknek erre lenne a legnagyobb szüksége, másodsorban, hogy tudomásukra kellene hozni legalább azt, hogy mi történik velük, azalatt, amit „iskolázás”-nak hívunk.

Gatto meglátásai lehet, hogy reménytelenséget sugároznak, de van bennük egy reménysugár is, ami azt mondja, hogy szabadon, kritikusan gondolkodó egyének, akik szabadon egyesülnek közösségekbe, képesek lehetnek orvosolni a társadalmi

betegségeket, és egy olyan jövő fele tudnak vezetni minket, amelyben érdemes lehet majd élni. Mi, a New Society Publisher (Új Társadalom Kiadó) azért publikáljuk Dumbing Us Down c. művét, mert osztjuk azt a meggyőződést, hogy ez kívánatos és lehetséges.

David H. Albert, 1991. június 13.

Fordította: Fóti Péter

A könyv angol nyelven megrendelhető a kiadótól.

Ajánlott olvasmányok:

- John Taylor Gatto írásai
- Erica Goldson évzáró beszéde